

عنوان:

حکمرانی هوشمند شهری

نویسنده:

دکتر مهدی حمزه پور

عضو هیأت علمی گروه علوم
تصمیم و سیستم‌های
پیچیده دانشکده مدیریت و
رئیس اندیشکده فناوری نرم
دانشگاه امام صادق علیه السلام

۱۴۰۳ اسفندماه

به سوی فهم فناوری نرم (۴۱)

اندیشکده فناوری نرم
دانشگاه امام صادق علیه السلام

I.S.U Soft Technology Think Tank

با رشد روزافزون جمعیت شهری و پیچیدگی‌های روزمره زندگی در شهرها، نیاز به حکمرانی هوشمند و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در مدیریت شهری بیش از پیش احساس می‌شود. حکمرانی هوشمند شهری به معنای استفاده از فناوری و داده‌ها برای ارتقای کیفیت زندگی شهروندان، بهبود کارایی خدمات شهری و افزایش شفافیت و پاسخگویی در مدیریت شهری است. در این یادداشت، به بررسی ضرورت‌های حکمرانی هوشمند شهری، چارچوب‌های پیاده سازی آن و نمونه‌های کاربردی واقعی در شهرهای مختلف جهان می‌پردازیم.

ضرورت‌های حکمرانی هوشمند شهری

۱. افزایش جمعیت شهری: با افزایش جمعیت شهری، شهرها با چالش‌هایی نظیر ترافیک، آلودگی هوا، بحران آب و انرژی و مدیریت پسماند مواجه هستند. حکمرانی هوشمند می‌تواند با استفاده از داده‌ها و فناوری، برنامه‌ریزی و مدیریت این چالش‌ها را بهبود بخشد.
۲. فشار بر منابع: منابع شهری محدود و اغلب در حال کاهش هستند. تکنولوژی‌های هوشمند می‌توانند به بهینه‌سازی مصرف منابع و کاهش ضایعات کمک کنند.
۳. نیاز به شفافیت و پاسخگویی: شهروندان خواستار شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها و پاسخگویی مدیران شهری هستند. استفاده از فناوری و داده‌های باز می‌تواند این نیاز را برآورده سازد.

چارچوب‌های حکمرانی هوشمند شهری

۱. مدیریت داده‌محور: ایجاد یک زیربنای داده‌ای قدرتمند که تمامی ذینفعان شهری را قادر می‌سازد تا تصمیمات مبتنی بر داده بگیرند. این شامل جمع‌آوری، تحلیل و اشتراک‌گذاری داده‌های شهری است.
۲. شامل کردن شهروندان در فرآیند حکمرانی: بهره‌گیری از فناوری برای ایجاد کانال‌های ارتباطی مستقیم و مؤثر با شهروندان. این می‌تواند شامل اپلیکیشن‌های موبایل برای گزارش مشکلات شهری و یا پلتفرم‌های آنلاین برای مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها باشد.
۳. همکاری بین‌نهادی: همکاری مؤثر بین دستگاه‌های مختلف دولتی، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای ایجاد یک زیست‌بوم (اکوسیستم) یکپارچه شهری.

نمونه‌های کاربردی

۱. بارسلون، اسپانیا: بارسلون از جمله شهرهایی است که در پیاده‌سازی حکمرانی هوشمند موفق بوده است. این شهر با ایجاد شبکه‌های سنسور و پلتفرم‌های داده‌های باز، توانسته سیستم حمل و نقل عمومی را بهینه‌سازی کرده و مصرف انرژی را کاهش دهد.

۲. سنگاپور: سنگاپور با رویکرد "ملت هوشمند"، از فناوری‌های پیشرفته برای مدیریت ترافیک، بهینه‌سازی مصرف انرژی و فراهم‌سازی خدمات بهداشتی استفاده می‌کند. این شهر با ترکیب داده‌ها و هوش مصنوعی، تجربه زیستی شهروندان را بهبود بخشیده است.

۳. آمستردام، هلند: آشنایی با پلتفرم ((آمستردام هوشمند)) که به مدیریت ترافیک، مصرف آب و انرژی و بهینه‌سازی زنجیره تأمین شهر می‌پردازد. این پلتفرم از فناوری‌های اینترنت اشیا و تحلیل داده‌ها برای ایجاد یک محیط پایدارتر استفاده می‌کند.

نتیجه‌گیری:

حکمرانی هوشمند شهری نه تنها راهی برای حل چالش‌های فعلی شهرهاست، بلکه فرصت‌های نوینی برای توسعه پایدار و ارتقای کیفیت زندگی فراهم می‌کند. با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و همکاری مؤثر میان ذینفعان مختلف، می‌توان به سوی آینده‌ای هوشمندتر و پایدارتر حرکت کرد.